

Vikingaskepp och Valkyrrior på Vänern

TEMANUMMER:
FRITID OCH HOBBY

LEDAREN

Rätt att ha tid med fritid

Det har varit en helt otrolig sommar, varmare och torrare än på mycket länge.

Om detta är klimatrelaterat så måste vi snart ta oss samman och komma överens på planeten så vi kan lösa problemet, inte bara skylla på andra. Det handlar om vår framtida möjlighet att bo på denna planet.

Nu är valet över och i skrivande stund vet vi inte vilken regering det kan tänkas bli. Vi kan bara hoppas att det blir en regering som inte förstör våra arbetsrättslagar, sänker A-kassan och hittar på en massa annat som skulle förskjuta makten på arbetsplatserna.

Nästa år i maj är det återigen dags för val då kommer det att handla om EU.

Detta nummer av tidningen handlar om hobbyn. En av anledningarna till att vi kan ha en bra fritid är naturligtvis bland annat våra arbetsrättslagar som både reglerar arbetstider, semester med mera. Att våra löner görs upp mellan parterna och inte att regeringen lägger sig i och exempelvis ändrar lägsta lönerna genom lagstiftning. Vi ska kunna ha en fritid som vi både har tid till och har råd med.

Men det finns också lite kvar att kämpa för, som rätten till vår egen fritid är en av dessa viktiga frågor i framtiden. I samhället i stort höjs tempot. Vi jobbar mer och mer övertid och om man i framtiden ska få livspusslet att gå ihop, ha tid för sin hobby så man kan komma bort från stressen och tänka på något annat.

Då måste vi få rätten att bestämma själv över vår fritid.

Poul Hansen

Poul Hansen, ordförande IF Metall Västra Skaraborg

4

Läs om moppefantasterna i Jack i Kôlva.

6

Jonaz spenderar sin fritid i Medeltiden

8

Säg Hej till redaktionen

10

Björn lär dig knepen för ölbrygging

Redaktion

Pär-Ola Olsson, ansvarig utgivare. Telefon 0500-42 41 70.

E-post: par-ola.olsson@ifmetall.se

Christer Andréasson. Telefon 0510-48 41 45

E-post: christer.andreasson@ifmetall.se

Jonny Alfredsson. Telefon: 0706-617 787

E-post: jonny.alfredsson@ifmetall.se

Omslag: Foto: Camilla Pedersen

Produktion: Redaktionen i samarbete med

Olle Sjöstedt Information AB, Fagersta.

IFMETALL
Västra Skaraborg

IFMETALL
Östra Skaraborg

Utgivning 2019 – distribueras med Dagens Arbete

Skaraborgsnytt nummer 1.

Skaraborgsnytt nummer 2.

Skaraborgsnytt nummer 3.

Skaraborgsnytt nummer 4.

mars

juni

oktober

december

facebook

"HÖRT PÅ BÖGDA"

Vi vill gärna att ni skickar in vad som hänt: Någon att fira? Fyndat på loppis? Skaffat nytt husdjur eller partner? Dagens ros till någon vardagshjälte? Vad som helst. Redaktionen tar sig rätten att korta insänt material.

Skicka till: **IF Metall Östra Skaraborg**, Marie Olsson, Box 84, 541 22 Skövde. Eller marie.olsson@ifmetall.se

Både avdelning 27 och 28 har varit ute på spännande medlemsresor

27

Gårdar och Glasbruk

Pensionärerna i avd 27 åkte denna gång "Gårdarna runt sjön" i Ulricehamn och runt Åsunden.

Torpa stenhus, butikerna i Gällstad och glasbruksmuseet i Limmared besöktes.

28

Tigrar och Fiskar

Under första halvåret har medlemmar kunnat åka med på medlemsresor till Ullared, Nordens Ark samt fiska i Hökensås, i november/december går det resor till Ullared och Liseberg. Nordens Ark arbetar med att rädda utrotningshotade djur. Det arbetet inbegriper att bevara en del hotade svenska lantraser.

Hökensås bjuder på fint fiske och det grillas korv. Flera stora fiskar drog medlemmarna upp. Under våren 2019 kommer information om nästa års resor.

IF Metall Västra Skaraborg

Fabriksgatan 4, 531 30 LIDKÖPING

Telefon: 0510-48 41 30

Fax: 0510-48 41 47

Internet: www.ifmetall.se/avd28

E-post: postbox.avd28@ifmetall.se

IF Metall Västra Skaraborg innefattar dessa kommuner:

Essunga, Mariestad, Lidköping, Skara, Vara, Götene, Töreboda, Grästorp, Gullspång.

IF Metall Östra Skaraborg

Skåningstorsvägen 5
541 65 Skövde

Telefon: 0500-42 41 70

Fax: 0500-41 34 70

Internet: www.ifmetall.se/avd27

E-post: postbox.avd27@ifmetall.se

IF Metall Östra Skaraborg innefattar dessa kommuner:

Skövde, Hjo, Tidaholm, Falköping, Karlsborg, Tibro.

OVAN: Jonny Alfredsson, FOTO David Lundmark, Dagens Arbete

TILL VÄNSTER: Sådär kan det se ut när Jack i Kôlva gänget är ute på tur

TILL HÖGER: Jack i Kôlva gänget år 2007

NEDAN TILL HÖGER: Tomas Fridehålls Puch Florida

LÄNGST TILL HÖGER: Vackert väder i Skagen Danmark 2016

Doft av blårok, natur och grillat

Jack i Kôlva – livet i 30 knyck

Det började 2006 med att ett gäng grabbar på underhållsavdelningen på Volvo GTO i Skövde skulle göra något trevligt ihop utanför jobbet. Vi bestämde oss för att packa våra gamla mopeder och åka på tur.

Det blev sju personer på första utflykten. Efter en del punkteringar, igenstötningar och svordomar kom man fram till Tiveden där man bokade två stugor. Vi grillade en köttbit, pratade strunt och vikt kompenseringar innan vi somnade.

Det blev så trevligt och lyckat att vi även körde året därpå. Nu var fler intresserade och hängde på.

Andra resan gick till Stora Ekeberg. Givetvis hade man åkt runt flera mil på fina stigar, grusvägar och stora autostrador innan man kom fram. Det finns inga dåliga väder...

Nu för tiden är vi cirka 30 stycken medlemmar i Jack i Kôlva och inga grabbar längre. Alla är eller har varit

Volvoanställda. De flesta är underhållspersonal men även någon ledare är med och även någon som är anställd på Cejn. En medlem från en underleverantör fick också vara med. Dessutom har flera hunnit bli pensionärer.

Hemliga destinationer

Alla åker på hyfsat gamla maskiner. Någon har dragit pluggen och någon har dubbdäck. Någon älskar att putsa krom. Någon kammar sin håriga sadel. Zundapp, Puch, Crescent, Husqvarna och Ilo syns i ledet.

Nu åker vi oftast på minst två resor per år och nästan alltid till nåt lämpligt ställe med övernattnings. Två medlemmar ordnar oftast med allt som behövs och nästan jämt är det bara de två som vet på morgonen vart det bär iväg. Spekulationerna vart vi ska någonstans genomryr samtalen flera veckor innan.

Man känner lukten av naturen och ser mycket nytt när man kommer in på små vägar ute i länet. Klubben har

även besökt Danmark och Åland. Det var fina och trevliga resor. Men då åker man bil till färjan först.

Varje gång så har vi någon form av aktivitet förutom moppeåkandet också. Det kan vara ett museum, gevärs-skytte, gyttebrottning eller bastubad. Vi har tävlat oss igenom guideturen på Karlsborgs fästning, vi har besökt Forshems bryggeri, vi har tittat på Opelmuseet och en traktorutställning i Klämmesbo. Vi har solat på Köpstaden och titta på Dahlenmuseet. Vi har kört nedför Avenyn i Göteborg och tävlat i 5-kamp på Wrågårdens. Vi har tittat på handelsman Flinks affär på Flatön och vi har spelat golf.

Årsmöte och ryggttryck

Årsmötet håller man i början av året där man diskuterar kommande utflykter och så vidare. Mest på kul förstås. Självklart har vi numer ryggttryck på jackor och T-shirts.

Intresset för gamla mopeder är

Jonny Alfredsson

jonny.alfredsson@ifmetall.se

enormt i Sverige nu. Priset på en gammal moppe är dyrare nu än när de var nya. Delar finns i närområdet. Firman Mopedfantasterna i Moholm har det mesta nytt. Annars får man åka på veteranmarknader och loppisar för att leta grejor.

Chickenrace

Utav detta gäng är de flesta reparatörer själva så det brukar alltid lösa sig även ute på vägen. Alltid är det någon i gänget som har någon wire, ett extra tändstift, ett kedjelås eller laglappar för innerslangen.

Den största moppeträffen i landet är Mellstaträffen i Borlänge. Det största rallyt vi åker är Chickenrace, traditionsenligt på långfredagen, i Alingsås.

Nu mer har det blivit stort att köra på strippen också. Tänk dig att köra moppe i kanske 150 km/h.

Här kommer några tips för den som är lite överviktig och för att hen ska kunna hålla sina max 30km/h på mopeden.

CYLINDER

Det man kan göra är att fila upp avgasporten (max 3mm) och göra den lite bredare. Från början är den oval men den går mycket bättre om man gör så överkanten blir nästan.

TOPPLOCKET

Att plana toppen är rätt bra att göra, då drar den mindre bensin och går lite fortare och blir starkare. Men ta inte ner för mycket bara för då kan kolven slå i tändstiftet.

KOLVEN

Jacka kolven (vårt namn har liknelse) har väl dom flesta hört talas om, men det funkade bara på mopeder där förgasaren sitter på cylindern. När man ska jacka kolven är det bästa sättet att såga/fila en halvmåne ca 6mm hög på kolvens undersida på den sidan där förgasaren sitter. Mopeden blir visserligen lite snabbare men den får sämre ork på låga varv.

FÖRGASAREN

Förgasaren kan man borra upp så det blir större hål igenom.

INSUGET

På de flesta mopederna sitter det en plugg i insuget, den går att ta bort

om man ger sig den på t men det kan vara rätt knepigt. Pluggen är gjord av hårdmetall så det går knappt att borra upp hålet om man inte har några super maskiner. om man vill att moppen ska gå nått fort måste man ta ur pluggen, de flesta av trimmen jag har skrivit om funkade mycket bättre om man tar ur pluggen.

BONNTRIMNING

Att dreva en moppe kan vara rätt bra, men en otrimmad rekommenderar jag inte att man drevar, för den går kanske lite fortare men den blir mycket svagare. Men när man har en moppe som orkar varva ur helt på alla växlar då kan man dreva den. Det billigaste är att köpa ett nytt drev där framme men när man har det största drevet som finns där fram så kan man ju köpa ett mindre där bak så går den ännu fortare.

Ljuddämparen

Sätt på en rejäl effektljuddämpare!!

VEVHUSET

I vevpartiet är det ett par hål urborrade för att det ska bli balans. Dom kan man sätta igen så blir moppen starkare (det blir högre kompression).

Men allt detta är olagligt och föraren riskerar körkortet om man inte reggat moppen som MC och därmed försäkrat och besiktigat som en sådan. Så ingen i Jack i Kølva har provat detta ännu...

Fascinationen för medeltiden började i tonåren

Nu har Jonaz 17 svärd och mantel

Regnet ligger i luften när Jonaz möter upp mig. Innan jag sätter mig i bilen får jag en glimt av det som fyllt bagaget. Där ligger en samling av en hel del olika svärd som ligger mjukt på en skräddarsydd mantel som hör till utstyrseln Jonaz använder när han går in i sin roll.

Vi åker mot arenan som används för tornerspel i Hova under riddarveckan. För att försöka få rätt känsla när vi ska fota all utrustning han har.

Vi hinner inte mer än att parkera bilen innan dropparna från himlen börjar falla. Själv står jag där och fryser men för Jonaz är det inga problem. Den stora manteln är både vattentät och håller värmen riktigt bra.

Under tiden vi plockar fram alla saker passar jag på att fråga vart detta intresset kommer ifrån. Han svarar att intresset började i tonåren. När hans äldre bror fick med honom på olika event. Där fick han se att de utklädda personerna i medeltidat kläder givmilt delade med sig av glädje när de i sina olika roller underhöll både barn och vuxna.

Hova Riddarvecka

Är man uppväxt runt omkring Hova är det nästan svårt att gå miste om Hova riddarvecka. Denna tidsresa som under de senaste 29 åren har återkommit till den lilla orten, när gatorna fylls med medeltidsklädda personer, barnen springer runt med svärd och sköldar gjorda i trä eller metall och det äts kål-soppa som aldrig förr.

Att växa upp med detta runt knuten har gjort att Jonaz fått upp ett intresse för medeltiden, som i sin tur ledde honom in på svärd i alla dess former.

Svärdet Excalibur, en del av Jonas svärdsamling samt Jonaz iklädd sin Skottlands inspirerade utstyrsel.

Vissa av dessa är replikor av hur forntida svärd tros ha sett ut, andra är hämtade ur filmer som Braveheart, Hellboy och även Excalibur.

17 svärd

Samlingen av svärd uppgår till 17 stycken. Lägg där till att svärden enbart är en detalj i hela utstyrseln. I vissa grejer finns det en tanke bakom allt och i andra fall har det bara varit estetiskt tilltalande.

Han har två olika utstyrselar att klä sig i. Den ena är med inspiration från en viking, medan den andra är hämtad ifrån Skottland, med kilt och basker

där färgerna är hämtade ifrån Black Watch.

Årligen besöker Jonaz olika medeltida tillställningar i Söderköping, Arboga, Wadköping, Läckö och de senaste 25 åren har han varit ett återkommande inslag i Hova riddarvecka.

Drömmen är att en dag samla ihop alla prylar och få bege sig till medeltidsveckan i Visby.

Mattias Rydin

mattias.rydin@ifmetall.se

Kenneth Unger är flitig som ett bi

– Det är både intressant och mycket jobb att vara biodlare

Kenneth Unger är biodlare. – Jag har haft bin sen 2009, men intresset grundlades redan vid 8 års ålder. Jag bodde i Stenhammar som ligger strax utanför Lidköping och där hade vi en granne som hade 9 bikupor. Eftersom han var en gammal man behövde han hjälp med sina bin.

Jag fick också hjälpa till att slunga honungen och det vevades för hand. Jag fick även hjälpa till att röra i honungen som förvarades i hinkar. Det skulle röras 2 gånger om dagen ett antal dagar.

Som tack fick jag en kartong med honung och det var det bästa som fanns när man kom hem med honungen och fick mammas eller mormors nybakade bröd men egen intjänad honung.

Med ökande intresse

Vi flyttade och bina glömdes. Efter många år åkte jag och min far förbi ett litet hus strax utanför Lidköping som farmor och farfar bott i men som nu tillhörde biodlarföreningen i Lidköping. Vi åkte fram för att titta och började prata med biodlarna som var där. Vi fortsatte att besöka för det var trevligt och det var intressant med bina.

Gubbarna där skojade om att det kommit nya unga fräscha biodlare. Ef-

ter ett tag hade intresset ökat och jag fick en mentor. Jag hälsade på hos honom. Tittade, lärde och hjälpte till. Det var då jag fastnade för biodling ordentligt.

2009 invintrade jag 5 samhällen. Invintring är när man matar bina för att

Kenneth Unger, Foto Kristina Unger

dom ska klara vintern. Jag byggde en kupa och köpte några. 2010 hade jag 17 samhällen. Jag började med egen drottningodling.

Stamtavlor och genetik

Drottningen måste bytas ut vart 3:e år. Man måste läsa om genetik och avel, för man måste föra bok på släkt-skap och stamtavlor. Det är viktigt att kunna för att samhällena ska fungera bra. Drottningen byts ut i en 3:e del av samhällena varje år, på så vis blir alla

utbytta vart 3:e år. Man måste föra bok på varje kupa var drottningen kommer ifrån, var hon är född och om kupan flyttats. Skillnader i skörd kan bero på avel och yttre miljö där kupan står.

Det är mycket att göra från Mars/ April till oktober. Kuporna tittas till en gång i veckan och då lyfter man av kupan ner till djurhållningen för att kolla om det finns en fungerande drottning och yngel. Det är ett tungt jobb fram till det att man plockar av honungen.

Nyslungad honung

Varje kupa består av 2 till 5 lådor. I slutet på juli eller början på augusti plockas honungen av och kuporna görs iordning för vintern. 2 till 3 lådor av varje kupa lämnas kvar ute över vinter med bi i. Den första honungen som slungas hålls på flaska och säljs som nyslungad.

Den kan användas till frän att läggas på sår till att ätas på smörgås. Honungen lagras i större kärl för senare tappning på burk. I år har det varit lite torrt så skörden blev liten. Det är både intressant och mycket jobb att vara biodlare.

Marita Gustavson

marita.gustavsson@ifmetall.se

FRÅN VÄNSTER: Olle Sjöstedt (Sättning), Michael Karlsson Avd. 28, Karl Wiktorsson Avd. 28, Eva Lundin Avd. 27, Jonny Grahn Avd. 27, Camilla Pedersen Avd. 28, Christer Andreasson Avd. 28, Jonny Alfredsson Avd. 27, Mattias Rydin Avd. 28

Möt människorna som jobbar i kulisserna:

Här är Redaktionen!

Under två dagar i september träffades den gemensamma redaktionskommittén i Östra och Västra Skaraborg för att planera 2019 års tidning.

Man var på förbundskontoret och träffade vår nya kommunikationsansvarig Åsa Märs och fick en inblick i förbundets verksamhet. Det fanns även tid till ett mycket uppskattat besök på tidningen Arbetets redaktion.

Verksamhetsplaneringen mynnade ut i följande ämnen för tidningsåret 2019:

– Föreningsliv – Eldsjälar

– Gammalt & nytt – Industriutveckling
– Världsprodukter i Skaraborg
– Hobby, och folket bakom

Tipsa oss

Känner du instinktivt att du har en bra idé när du ser listan, tveka inte, hör av dig till antingen Jonny eller Christer och prata om det.

Eller skicka ett mail till: medlemsnytt@ifmetallskaraborg.se så ringer/mailar någon dig beroende på vad du vill. Du kanske bara vill lämna ett tips om något, då går det också bra.

I redaktionsgruppen ingår följande personer på fotot:

Olle Sjöstedt (Sättning), Michael Karlsson Avd. 28, Karl Wiktorsson Avd. 28, Eva Lundin Avd. 27, Jonny Grahn Avd. 27, Camilla Pedersen Avd. 28, Christer Andreasson Avd. 28, Jonny Alfredsson Avd. 27, Mattias Rydin Avd. 28.

Saknas på bild gör: Mikael Gustavsson Avd. 28, Marita Gustafsson Avd. 28, Marie Olsson Avd. 27, Bodil Andersson Avd. 28, Emma Lundin Avd. 27 (ersätter Eva Lundin).

Man behöver inte åka långt för att göra nya bekantskaper

Jorden runt från en lägenhet i Sverige

Poul Hansen. Mannen, myten, legenden...

Ett ordförandeämne i sig. Är han inte på IAC och är ordförande så är han på IF Metall Västra Skaraborg och är ordförande. När han inte sitter i avtalsråd, förhandlingsdelegation eller är handledare på någon kurs. Fackligt engagerad är väl att ta i underkant lite.

”Work hard, Play hard” heter det ju ibland, men här är var det börjar skilja sig lite.

För att koppla av vardagen så brukar Poul koppla på istället, och då pratar vi helt plötsligt amatörradio.

På 80-talet höll nästan alla på med kom-radio på 27MHz. Det var något slags mellanting mellan heta linjen och facebook, fast över radio.

Nu efter 30 år har Poul hittat tillbaka till radioverksamheten. Nu för tiden så har man lite annan utrustning och Poul förklarar vilken typ av anläggning han har hemma.

QSL-kort

–Det fungerar faktiskt riktigt bra att köra detta från en lägenhet, bara man får sätta upp antenn någonstans, säger Poul. Själv har jag som min första antenn en dipol av en kabel på ungefär tio meters längd spänd mellan ett fönster och ett träd. En kabel i form av ett Y enkelt sagt, fortsätter han.

Den största behållningen är att samla QSL-kort, ett kort som skickas mellan radioamatörer världen över för att bekräfta att man har haft kontakt med varandra. Ett slags, ”tack för senast”.

OVAN: Så här såg skrivbordet ut innan sista uppgraderingen, nu är det lite mer saker i verkligheten.

TILL VÄNSTER: Poul hansen, Radioamatör

Licensen för amatörradio tog han 2015 och det har blivit mycket kort sen dess. Poul visar upp en liten del av alla de kort han fått. – Cirka 7-800 kort har kommit och då är ändå de flesta idag digitala, säger han. Ungefär 4 500 kort har tagits totalt, fortsätter han.

– Skriver man in mitt ID: SA6SKA på webbsidan www.qrz.com så kan man se precis med vilka jag varit i kontakt med och lite mer information om utrustningen.

QSL-kortet ser ut som ett vykort med den storleken och fungerar ju nästa på samma sätt.

Tal, morse eller data

Förr när man körde komradio så var det ju nästan bara i Sverige, med några

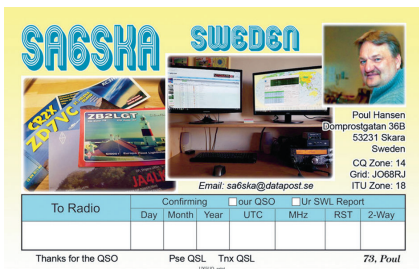
få undantag när atmosfärförhållandena var särskilt gynnsamma.

Nu pratar man med folk över hela världen, säger han och visar QSL-kort från Japan, USA, Makedonien, St. Helena, England, Virgin Island och mera.

Det finns olika former av kommunikation, data, morse, tal. – Tal direkt mellan personer är det jag tycker är roligast säger Poul.

Tävlingar

En stor del av hobbyn är olika tävlingar och QSL-tävlingar där det gäller att få mest verifierade kontakter med andra stationer världen över är en sak som han är med på ibland. En uppsjö av varianter finns, till exempel skandinaviska tävlingar, tävlingar där man

Pouls nya QSL-kort ser ut så här. Han har skickat cirka 1 000 kort världen över.

Frågorna är många när Skaraborgsnytt möter Både IPA och suröl hemma

Björn Fröberg är 39 år gammal och jobbar på Volvo Powertrain i Skövde där han för jobbar på en avdelning där man konverterar motorer för olika ändamål. Han håller på med en hobby som blivit allt vanligare. Björn brygger öl på fritiden med ett eget bryggeri och ingredienser, en hobby som han började med för inte så längesen.

När började du med denna hobby?

– Det började med att jag följde med min bror 2015, då han bryggde eget och jag fick vara med och kolla hela processen. Det var mycket roligt så jag åkte hem och köpte egna grejor för att börja brygga.

– I början så hade jag inget bryggeri utan kokade i stora grytor hemma och separat mäskkärl.

Okej, men var det svårt att brygga själv?

– Jag var ju med en gång i processen men sen var det ju mycket sökande på nätet och även en del YouTube där det finns videos på hur man kan göra. Första gången jag bryggde själv gick det faktiskt bra men då hade jag ju varit med brorsan en gång tidigare så då hade ju jag sett hela processen.

– Annars finns det många bra hem-sidor och videos på nätet och det finns väldigt många olika sätt att brygga öl på beroende på vad man själv tycker om.

Bryggs det mycket nuförtiden?

– Nu förtiden blir det inte så mycket bryggt eftersom som familjen tar mycket tid just nu.

Vilka är favoritsorterna, måste jag ju fråga då jag själv är okunnig?

Björn Fröberg tillsammans med sin dotter Ally hemma i köket.

– Jag gillar att brygga New England IPA och suröl.

Vilken utrustning krävs det om man själv vill komma igång?

– Ja man behöver ett riktigt bryggeri verk men det går att göra i grytor också men är mycket enklare med ett riktigt bryggeri verk. Jag använder ett bryggeri verk som kallas Bulldog brewer men det finns också många andra att välja på.

– Man behöver även ingredienser och gärna ett recept första gången. Så man vet vad man ska ha i, när man är mer van kan man mixa lite själv efter egen smak.

– Man behöver inte ett kylskåp för att jäsa sin öl i men det finns fördelar med att kunna reglera temperaturen så man får den smaken man vill ha, säger Björn.

– Annars finns det många olika sätt att göra öl på så inget sätt är bättre utan det beror på vad man själv tycker om.

► ska vara på ett specifikt ställe, till exempel i ett naturreservat.

Hobbyn kan vara hur dyr, eller billig, som helst. Det är upp till var och en. – Just nu har jag tre radioapparater, två hemma och en i bilen förklarar Poul. Ett bra sätt att introduceras till hobbyn är att gå på en träff i någon lokal klubb. Det finns ett flertal runt om och bara i Skaraborg har vi en hel del. Själv är han med i Skövde radioklubb, SK6EI.

Gemene man som inte vet något om amatörradio tror ofta att det är rundradio man håller på med och så har man ju hört LA8PV ett antal gånger, avslutar Poul.

QSL-korten som kommer från hela världen kan se ut så här.

Christer Andreasson

christer.andreasson@ifmetall.se

hos bryggmästaren

Bryggverk- bulldog brewer, kylspiraler och flaskor.

Jäshink. Jäsningen är en viktig del av bryggprocessen.

Men några saker är bra att tänka på enligt Björn.

- Se till att anteckna och gör upp ett litet schema på hur du tänker göra, så blir det lättare att brygga samma nästa gång.

- Var försiktig med att fylla bryggverket ändå upp då det kan lätt koka över när man tillsätter humlen.

- Se till att ingredienserna är fräska och förvaras på rätt sätt för det påverkar smaken.

Har du några tips på bra sidor på nätet eller videos på youtube som du kan rekommendera?

- Jag rekommenderar guiden på Lindhcraftbeers-sidan och Humlegården ekologer om man ska köpa ingredienser eller utrustning men det finns flera sidor som man kan titta på.

Vilka är de vanligaste frågorna du brukar få när det gäller öl brygging?

- Vanliga frågor jag brukar få är hur

starkt blir det? Hur mycket får man ut av en brygging? Samt hur kolsyrar man ölen?

- Svaret på första frågan avgör du helt själv när du brygger för det beror på hur mycket malt kontra vatten du har, ju mer malt ju mindre vatten då blir ölet starkare.

På samma sätt avgörs mängden ju mer malt ju mindre vatten får plats i kärlet då blir det mindre öl.

- Att kolsyra ölen kan göras på två sätt, aktivt genom att man köper en kolsyremaskin som fungerar lite som en sodaströmer eller så tillsätter man socker i flaskan efter man tappat upp ölen och tätar den med kapsylen så bildar sockret kolsyra i flaskan.

Komplicerad process

Processen för att göra öl är ganska så komplicerad men i enkla ord kan man säga att man blandar malt, humle, vatten och jäst i ett bryggverk. Olika ingredienser tillsätts i olika steg i processen

”Se till att ingredienserna är fräska och förvaras på rätt sätt för det påverkar smaken.”

och sist så jäsas ölen för att till sist tillsätta kolsyran.

Det finns många olika sorters öl man kan brygga. Det Björn talar om, New England Indian Pale ale, är en populär ölsort att brygga som ger ett gott öl.

Suröl

Suröl är en ölsort med syrlig smak eftersom man tillsätter bakteriekultur som man t.ex. gör i filmjolk. Det är därför vissa säger att man ska kunna ha koll på temperaturen under jäsning då det är lättare att få samma resultat igen.

Det är en växande hobby som allt fler håller på med och det finns mycket utrustning och olika ingredienser att välja på om man vill börja.

Johnny Gran

jonny.gran@volvo.com

Min matlåda

Malins matlåda

Malin Gustavsson, Autokaross, Floby

”Idag har jag köttfärsgrötta, brunsås och potatis i matlådan.”

Korsord
på sidan
13

Korsords- vinnare!

Vinnare nummer 3-2018

1:a pris Ulla Pettersson, Skara.
2:a pris Rune Pettersson,
Falköping.
3:e pris Jan Rensfeldt, Skövde.

DAGENS FRÅGA: Äter du frukost innan jobbet?

Safete Restelica, RPC-superfos

- Nej, jag äter inte frukost innan jobbet.

Andreas Högemark, RPC-superfos

- Ja det gör jag.

Nina Danielsson, Volvo GTO

-Nej.

Jenny Dahlqvist, Volvo GTO

- Nej, ingen frukost före jobbet.

DET FÅR EN ATT KOPPLA AV	SÅDAN MARK ÄR BÄST FÖR ODLING	ORT MED KÄND FJÄLLSTATION	GALER GÄRNA	INNEHÅLLER MYCKET LÄSVÄRT GÖRS OFTA BÅDE SOPPA OCH SÅS	KAN MAN JU I FINA SYDEN	GER EN VIKTIGT VETANDE	VINST SÅDAN SKALLE SÄRAR	SYSSLAR FRI MARKS-SAMLARE MED	TRÖTTAR BÖENDE VID LED?
				KÄNNS HÄRLIG I NASAN					
SÄTT EN DEL MINISTRÄR PÅ				ÄR OFTA SNEDA LINJER BLOMMOR		PINAR SIG SJÄLV			
SÅDANA ÄR OFTA KORTA						MYCKET SNABBT	ÄTRÄR TRÖTT BESLUTS-ORGAN		
RYMMER OFTA KORSORD	BÖRA PÅ KRETA OCH I LÖNNBERGA			VERKAR SAMMANHÄLLANDE				DJUR FÖR ÄVEL BEHÖVDE ARKITEKT	
HANS KREATORER ÄR BERÖMDA				NYTTJÄR FISKARE ÄVEN			POSTAL TERM ÄR OFTA LIGIST		
		STRÄVAR REGERING EFTER	POJKE DISTRA DRABBAS AV DET		SÖDERMANLANDS SKYDDSHJELGON				KAMPSPORT FRÅN OKINAWA
MÅNGEN ÄR TRAFIKERAD					HANDLAR OM KROPPARS JÄMVIKT				
LEYER EJ SÄLLAN EN KORT TID	TRÄD KAN LEDA GAS			1000 000 KG KORT BLIR SKOSULA	BENDEL PÅ TITA SYDD PÅ SITT SÄTT			ÄR EN RIKTIG DON JUAN?	
NÅGOT ATT TALA STRUNT I	HÄMTAI (JAKT-BYTE)			STÄENDE FÄGEL-HUND					
						KAN VÄL KOCKEN SMÖRET			
ÖCKSA EN FORM AV BOT		VÄCKERT PÅ DET HALA					MÅNGEN HAR DU NOG		
MÅ MAN IBLAND GÅTAN				SÄLJER NYHETER PISTORT		DEN SÖKER HON DRICKA SOM KATT			
			VÄNTAR OFTA BOY PRÄGLAR BONDET			BRUKAR EJ TAGEN	DET ÄR VÄNLIGT ASIATISK MAT-KULTUR	TALAS LOKALT I NÖRRA ÖSTRA SPANJEN	
ANGÅR		SAMMEL-SURUM GNÄLLA, GÖRA HAL			TRIBUNER TYSK OPTIK-STAD	BLIR POSTER I BOK-FÖRÖRING			
KAN ÄVSE RÅDANDE MODE									NICKEL
MÄTTLIGT INTRESSERAD				NAMN PÅ LAST, BOND, CAMERON NY SOM FÖRLED	HÄRLETT AMNE				
UPPTRÄDA PRÄTIGT OCH STÖJIGT						KANSKE VULKAN-RESULTAT			
BRUKAR DE VÄNLIGA						SÄLJA OSÄLT BILLIGT	ANTAL ESTLAND POSTALT		
OVID-KOMM-ANDE TING		GOLF-GRÄS-MATTIA POND-FLEMING				FAR TILL JAKOB OCH ESAU		JÄTTE I NÖRDISK MYTOLOGI	
ÄVSE			STYR MYCKET I VÄRLD	JOD	ÄR DE EXAKT LIKA FLÄKT				
INFLAMMATION I NÄSANS BIHALOR				BRUKAR LÖTS GRÄNS-LINJE			SMÅ-REGNA ELÄNDE		
		STJÅLA, KNYCKA					KALLAS KONSF-NARS ARBETE		
HAR FRU OCH RUSG	TURIST-OMRÅDE I INDIEN			MQT OCH KAKADE		KAN PLAN FÖRE LAND-NING			

Namn _____

Adress _____ Postadress _____

Valkyriorna Siv Karlsson och Eva Steinmo Larsson.

Passagerarna på Sigríð Storråda får pröva att ro.

Vikingaskeppet Sigríð Storråda väl förtöjt vid Läckö Slott.

Bland Vikingar och Valkyrior känns det som att tiden stått still

Tillbaka till Vikingatiden

Tänk att få uppleva en tidsålder som fanns för ca 1000 år sen. Vikingarna har intresserat många de senaste åren det finns entusiaster som gärna förmedlar vidare detta. En helhetsupplevelse med skepp, kläder och historieberättande utöver det vanliga, jag rekommenderar starkt att besöka detta nästa sommar vid Läckö slott.

Jag träffar Eva Steinmo Larsson och Siv Karlsson vid vikingaskeppet Sigríð Storråda i Läckö hamn. De har under året varit med i en studiecirkel och sytt

sina kläder själva, allt enligt historieböcker om vikingar.

Valkyrior

Gruppen kallar sig för Valkyriorna och har träffats en gång i veckan och tagit fram mönster och idéer till tidsenliga kläder som består av särk, överklänning och mantel. Särken är en enkel enfärgad underklänning som oftast är av ull eller lin.

Tyget till överklänningen var oftast lite finare och kunde bestå av flera färger, den var också utsmyckad med

brickband, som syddes fast runt hals m.m. och var vävt av lin. Här smyckades det med pärlor och smidda smycken för att visa sin status. Brickbanden på dessa klänningar har de formgivit och vävt själva under året.

Manteln var oftast fodrad och höll värmen på vintern, den lämnades nu hemma för sommaren bjöd på härligt väder.

Gokstadskeppet

När vikingabåten lämnar hamn drivs den med en dieselmotor och kan kom-

*Att ro ett vikingaskepp
är hårt arbete. Passage-
rarna på Sigrid Storråda
får försöka.*

ma upp i ca 8 knop, för att testa hur fort man kan ro skeppet, kom ett roddlag från Sverige och satte rekordet med 7 knop.

Skeppet är en fullskalemodell av det norska Gokstadskeppet från 900-talet och är 24 meter långt, 5,3 meter brett och väger 17 ton. Den går stadigt ut i Vänern och känslan är fantastisk. Med tidsenliga kläder förhöjer de känslan och berättelserna om Sigrid Storråda gör att det är en upplevelse i sig att bara åka med. Vattnet är spegelblankt och vi vinkar till andra förbipasserande som gärna vinkar tillbaka.

Dags att ro!

Vi åker mot Hörviken och vänder tillbaka, motorn stannar och det är dags att dra sitt strå till stacken. Gemensamt lyfts årorna på plats och det är dags att ro, gärna i takt. Det kämpas av bara den, men långt kommer vi inte, utan vi får plocka ihop årorna och starta motorn så vi kommer i hamn innan nästa avgång. Det finns flera grupper som hyr skeppet privat för resor på Vänern.

Man kan se skeppet i Blombergs hamn på Kinnekulle där det också finns en utställning om drakskeppet och om vikingar, den kommer också att synas i filmen Harald Viking samt serien med Kass Humor.

Under senare delen av sommaren gjorde de en resa till Värmlands Nysäter under 4 dagar med stopp på olika ställen och fick då sova på skeppet under stjärnorna. Det finns också andra programpunkter som man hittar på hemsidan.

Camilla Pedersen

camilla.pedersen@ifmetall.se

Efter 47,5 yrkesverksamma år är Uno Johansson

glad en Pensionär

En av de sista septemberdagarna när just första frosten kommit hade jag bestämt möte med Uno Johansson och Shukrije Hiseni från Västra Skaraborg.

Vi är tre försäkringshandläggare som alltid har ringt till varandra för att lösa problem och stötta.

Vi har bestämt att åka ut till Unos kolonilt för att prata om det glada pensionärlivet. Tiden går bara fortare, klockan går jävligt fort konstaterar Uno.

– Här trivs jag, säger Uno. Här grilar vi på somrarna och sen har jag ett land att påta i. Och han berättar att han grävde land i sju timmar häromdagen.

Bäst med att vara pensionär?

Uno hade fullgjort 47,5 yrkesverksamma år innan han tog pension i våras.

Han började med ett halvårs praktik på Pripps Bryggeri (där han förmodligen lärde sig att dricka öl), övergick sedan till att arbeta på Rörstrand och därefter bli försäkringshandläggare på Västra Skaraborg 2006.

Så första frågan blir naturligtvis: Vad är det bästa med att vara pensionär?

Svaret kommer snabbt. – Slippa gå upp 6.30 varje morgon. I början kändes det konstigt att ligga kvar men det gick över.

Vad saknar du? – Mina tjugatiga arbetskamrater, säger Uno och ler.

Det går inte lång stund förrän Uno och Shukrije börjar prata jobb. Shukrije

har tagit över efter Uno och jag frågar vad hon saknar mest nu när Uno slutat.

– Tryggheten, svarar hon. Nu är han ju inte här längre. Jag försöker undvika att ringa, men gör det ibland. Då kommer han som en oljad blyxt.

En del av våra medlemmar kommer in och säger att Uno sa så och Uno gjorde det och då brukar jag ringa för att få en uppdatering.

– Då blir man glad.

Det märks att Uno och Shukrije trivs bra ihop, mycket skratt och trams.

Vad minns du bäst av allt du hjälpt medlemmar med?

– Att jag har hittat AGS:s ersättning åt medlemmar som fått sjukersättning 30 år bakåt i tiden. Jag hittade över 1 miljon åt en medlem som var sjuk och fattig och inte hade en aning om att han hade en försäkring.

– Då blir man glad.

– Likadant när man får arbetsskador godkända, naturligtvis.

Uno blir plötsligt allvarlig och tillägger, om Ulf Kristersson blir statsminister så behöver vi mer försäkringshandläggare på våra avdelningar.

Vi fikar, pratar försäkringsfall och gamla minnen och när vi skiljs åt får vi som alltid Unos ledord med oss:

KÄMPA PÅ.

Shukrije Hiseni och Uno Johansson fikar i kolonistugan.

Uno och Shukrije inspekterar odlingen.

Marie Olsson

marie.olsson@ifmetall.se

